

Hotărâre

din 04/11/2008

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 337 din
20/05/2009

în Cauza Bota împotriva României

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

HOTĂRÂREA

din 4 noiembrie 2008

în Cauza Bota împotriva României

(Cererea nr. 16.382/03)

În Cauza Bota împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), statuând în cadrul unei camere formate din: Josep Casadevall, președinte, Elisabet Fura-Sandstrom, Corneliu Birsan, Bostijan M. Zupancic, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, judecători, și din Stanley Naismith, grefier adjunct de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 7 octombrie 2008,
pronunță următoarea hotărâre adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 16.382/03) îndreptată împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, domnul Pompiliu Bota (reclamantul), a sesizat Curtea la data de 9 mai 2003, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția).

2. Guvernul român (Guvernul) este reprezentat de agentul său, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La data de 13 septembrie 2007, Curtea a declarat cererea inadmisibilă în parte și a decis să comunice Guvernului capetele de cerere întemeiate pe dispozițiile art. 6 § 1 (dreptul de acces la un tribunal ca urmare a anulării pe calea "recursului în anulare" a unor decizii definitive, favorabile reclamantului), pe prevederile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și pe dispozițiile art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție. Potrivit prevederilor art. 29 § 3 din Convenție, Curtea a decis, de asemenea, analizarea simultană a admisibilității și a temeiniciei cauzei.

ÎN FAPT

Circumstanțele cauzei

4. Reclamantul s-a născut în anul 1954 și locuiește în Orăștie. La data faptelor din prezenta cauză, acesta era asociat unic și administrator al S., o societate cu răspundere limitată.

5. Prin Ordonanța Guvernului nr. 23/1995 privind instituirea sistemului de marcare pentru țigarete, produse din tutun și băuturi alcoolice, legiuitorul a interzis comercializarea țigaretelor netimbrate și a dispus distrugerea mărfii nevândute până la data de 1 mai 1996.

6. La data de 5 mai 1996, reclamantul a distrus prin ardere țigaretile netimbrate pe care le mai avea în stoc. În procesul-verbal întocmit în acest sens el a precizat că valoarea mărfii distruse era de

130.855.637 lei și că această sumă urma să fie înregistrată în documentele contabile ale societății la capitolul pierderi și cheltuieli. Reclamantul a refuzat să plătească la stat suma de 23.553.582 lei cu titlu de TVA aferentă valorii mărfii distruse.

7. În perioada cuprinsă între 25 și 27 noiembrie 1996, societatea S. a fost supusă unui control fiscal de către Direcția Generală a Finanțelor Publice și Controlului Financiar de Stat. Prin Procesul-verbal din data de 12 februarie 1997, încheiat ca urmare a verificării evidenței contabile a societății S., Direcția Generală a Finanțelor a constatat, printre altele, că reclamantul dedusese TVA aferentă cantității de țigarete distruse. Aceasta a constatat că faptele imputate reclamantului, inclusiv cea de mai sus, constituiau contravenție sancționată de art. 17 din Legea nr. 87/1994 privind combaterea evaziunii fiscale și a aplicat societății o amendă contravențională de 2.000.000 lei.

8. La data de 12 martie 1997, la ora 22,00, la sediul societății S. a avut loc o percheziție, prilej cu care au fost confiscate de poliție mai multe pachete de țigarete neînregistrate. Localurile societății S. au fost sigilate. În aceeași zi, reclamantul a distrus sigiliile, considerându-le aplicate ilegal.

A. Procedura penală împotriva reclamantului

9. La data de 22 ianuarie 1998, reclamantul a fost reținut, iar la data de 23 ianuarie 1998, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a dispus arestarea preventivă a acestuia. Reclamantul a fost pus în libertate la data de 1 aprilie 1998.

10. Prin rechizitoriul din data de 18 februarie 1998, Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara a dispus trimiterea în judecată a reclamantului pentru infracțiunile de evaziune fiscală, fals intelectual și uz de fals, cât și pentru distrugere de sigilii, infracțiuni sancționate de art. 12 și 13 din Legea nr. 87/1994 și de art. 289, 291 și 243 din Codul penal.

S-a reținut că reclamantul nu distrusese cantitatea de țigarete netimbrate, în valoare de 130.855.637 lei, ci o vânduse pe piața neagră, modificând cu bună știință registrele contabile ale societății, cu scopul de a se sustrage de la plata impozitelor.

Totodată, Parchetul reținuse că prin înregistrarea acestei sume în categoria cheltuielilor reclamantul a diminuat sursa de impozitare, sustrăgându-se astfel de la plata unui impozit de 49.725.142 lei; în plus, acesta nu a plătit TVA corespunzătoare, în cuantum de 23.553.582 lei. Neplata acestor două taxe a constituit, în aprecierea Parchetului, infracțiunea de evaziune fiscală, pedepsită de art. 13 din Legea nr. 87/1994.

S-a mai reținut totodată că reclamantul nu a plătit impozitul în cuantum de 5.215.759 lei, aferent salariilor achitate salariaților, fapt care constituia, potrivit susținerilor Parchetului, infracțiunea de evaziune fiscală, sancționată de această dată de art. 12 din Legea nr. 87/1994.

Reclamantul a mai fost acuzat că a distrus sigiliile aplicate de poliție la sediul societății S., cu ocazia percheziției din data de 12 martie 1997.

11. Prin Sentința din 27 mai 1999, Judecătoria Orăștie l-a condamnat pe reclamant la o pedeapsă de 4 ani închisoare pentru distrugere de sigilii și de 6 luni închisoare pentru fals, achitându-l însă cu privire la infracțiunea de evaziune fiscală, cu motivarea că, în cauză, nu erau întrunite elementele constitutive ale infracțiunii. Instanța a reținut că omisiunea din partea reclamantului de a înregistra în contabilitate sumele în cauză nu s-a produs cu intenția de a aduce prejudiciu societății și că, prin urmare, aceste fapte puteau fi calificate drept contravenție, în sensul art. 17 din Legea nr. 87/1994, și nu sub aspectul infracțiunii de evaziune fiscală.

Instanța a dispus restituirea cauțiunii și a constatat că pedepsele aplicate erau grațiate.

12. Direcția Generală a Finanțelor, care într-o primă fază se constituise parte civilă, a renunțat la pretenții, susținând că reclamantul plătitese în luna iulie 1996 TVA datorată, sumă care nu putea fi inclusă în prejudiciu. Potrivit Direcției Generale a Finanțelor, reclamantului nu îi revenea decât obligația de plată a sumei de 5.550.282 lei, reprezentând impozitul pe profitul aferent mărfii distruse. Prin Notificarea din 14 aprilie 1999, Ministerul Finanțelor a informat instanța că neplata acestei din urmă sume fusese calificată drept abatere disciplinară, reclamantul fiind deja sancționat prin aplicarea unei amenzi contravenționale, care fusese achitată.

13. Părțile au declarat apel împotriva hotărârii. Parchetul a solicitat condamnarea reclamantului pentru toate infracțiunile reținute în rechizitoriu, estimând că probele din dosar îi dovedeau vinovăția. Prin Decizia din 22 decembrie 1999, Tribunalul Hunedoara a respins apelul procurorului,

dar a admis apelul reclamantului, pe care l-a achitat și cu privire la săvârșirea infracțiunilor de fals și de distrugere de sigilii. Instanța a apreciat că infracțiunea de fals nu a fost dovedită și că societății i s-au aplicat sigilii în mod ilegal, în virtutea faptului că această măsură nu fusese dispusă de Parchet și că demersul nu constituia o măsură asigurătorie.

14. Judecând recursul introdus de Parchet, care solicita din nou condamnarea reclamantului pentru toate capetele de acuzare, Curtea de Apel Alba Iulia a menținut hotărârea atacată, prin Decizia definitivă din 25 mai 2000.

B. Acțiunea în recuperarea prejudiciului cauzat prin erori judiciare

15. În anul 2000, în baza art. 504 din Codul de procedură penală coroborat cu art. 998 din Codul civil, reclamantul a sesizat Tribunalul Hunedoara cu o acțiune împotriva statului, reprezentat de Ministerul Finanțelor, solicitând repararea prejudiciului moral cauzat prin arestarea sa ilegală și prin procedura penală, care s-a finalizat prin achitarea sa.

16. Prin Hotărârea din 1 noiembrie 2000, tribunalul a admis parțial acțiunea reclamantului și a condamnat Ministerul Finanțelor la plata către acesta a sumei de 500.000.000 lei, cu titlu de daune morale.

17. Ca urmare a apelului și recursului promovate de Ministerul Finanțelor, de Parchet și de către reclamant, această hotărâre a fost menținută printr-o decizie definitivă a Curții de Apel Alba Iulia din 7 martie 2001 și printr-o decizie a Curții Supreme de Justiție din 28 noiembrie 2001.

18. Din informațiile furnizate de părți reiese că nu s-a efectuat plata sumei menționate mai sus către reclamant.

C. Recursurile în anulare promovate de procurorul general

19. În anul 2002, procurorul general al României a introdus în fața Curții Supreme de Justiție două recursuri extraordinare (în anulare), unul împotriva hotărârii definitive a Curții de Apel Alba Iulia din data de 25 mai 2000 și celălalt împotriva Hotărârii irevocabile a Curții Supreme de Justiție din 28 noiembrie 2001.

1. Recursul în anulare împotriva hotărârii de achitare

20. În recursul în anulare promovat împotriva Hotărârii din 25 mai 2000, procurorul general considera că achitarea reclamantului pentru infracțiunile de evaziune fiscală era contrară legii. Acesta susținea că fapta reclamantului de a înscrie suma de 130.855.637 lei în cadrul cheltuielilor deductibile, precum și neplata TVA constituiau infracțiunea prevăzută de art. 12 din Legea nr. 87/1994, iar nu de art. 13, așa cum se indica în rechizitoriu. Se mai arăta că fapta reclamantului de a-și remunera personalul, fără a evidenția în documentele societății sumele plătite, cu scopul de a se sustrage de la plata impozitelor, reprezenta infracțiunea prevăzută de art. 12 din Legea nr. 87/1994. Procurorul afirma, de asemenea, că simplul fapt că administrația financiară calificase faptele drept contravenții nu dispensa instanțele să își exercite rolul activ ce le revine din oficiu și de a examina din proprie inițiativă faptele, în lumina dispozițiilor penale.

21. Dezbaterile au avut loc la data de 10 decembrie 2002.

22. Prin Hotărârea din 21 ianuarie 2003, Curtea Supremă de Justiție a admis parțial recursul în anulare și a casat deciziile instanțelor inferioare în ceea ce privește infracțiunea de evaziune fiscală legată de înscrierea sumei de 130.855.637 lei în documentele contabile și neplata impozitelor aferente. Curtea Supremă de Justiție a reținut că reclamantul s-a sustras cu rea-credință de la plata obligațiilor fiscale, modificând baza de impozitare. Or, aceste fapte constituiau infracțiunea de evaziune fiscală, sancționată de art. 12 din Legea nr. 87/1994. Reîncadrând astfel faptele, Curtea Supremă de Justiție l-a condamnat pe reclamant - pentru infracțiunea de evaziune fiscală - la o pedeapsă de 2 ani de închisoare cu suspendare.

2. Recursul în anulare împotriva hotărârii de dezdăunare

23. Prin Hotărârea din 3 noiembrie 2003, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul în anulare, a casat deciziile instanțelor inferioare și a respins acțiunea de despăgubire a reclamantului, motivând că acesta a fost condamnat penal prin Hotărârea definitivă a Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2003.

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenție

24. Reclamantul susține că anularea pe calea recursului extraordinar a hotărârilor definitive din 25 mai 2000 și 28 noiembrie 2001 a încălcat dreptul său la un proces echitabil, astfel cum este acesta prevăzut în art. 6 § 1 din Convenție, care dispune astfel:

"Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) de către o instanță (...) care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa."

A. Asupra admisibilității

25. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit neîntemeiat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De altfel, Curtea constată că nu este afectat de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie declarat admisibil.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

a) Recursul în anulare a deciziei penale

26. Guvernul estimează că admitând primul recurs în anulare, Curtea Supremă de Justiție nu a încălcat principiul securității raporturilor juridice, în măsura în care această curte nu a făcut decât să îndrepte o greșită aplicare a legii de către instanțele inferioare. În opinia sa, aplicarea acestui principiu trebuie să fie mai nuanțată în materie penală, rolul Curții Supreme de Justiție fiind, pe de o parte, să se asigure că orice persoană care a comis o infracțiune este pedepsită și, pe de altă parte, să permită justiției să remedieze erorile judiciare.

27. Guvernul reamintește că însuși Comitetul Miniștrilor este cel care a recomandat statelor membre să instituie proceduri în sistemele lor judiciare de natură să permită reexaminarea unei cauze ori redeschiderea unei proceduri [Recomandarea nr. R (2000)2 privind reexaminarea ori redeschiderea anumitor cauze la nivel intern ca urmare a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului].

28. În continuare, Guvernul afirmă că, spre deosebire de Cauza Brumărescu împotriva României ([MC], nr. 28.342/95, CEDO 1999-VII), termenul de introducere a recursului în anulare nu era decât de un an de la data hotărârii definitive, termen care, în cauză, a fost respectat. În plus, spre deosebire de cazul mai sus citat, în care Curtea a constatat că "instanța supremă a înlăturat efectele unei proceduri judiciare care se finalizase, potrivit exprimării Curții Supreme de Justiție, cu o decizie irevocabilă", dobândind deci autoritate de lucru judecat și, mai mult, care fusese executată", în prezenta cauză, admitând recursul în anulare, Curtea Supremă de Justiție nu a anulat decât parțial deciziile instanțelor ordinare, în ceea ce privea achitarea reclamantului pentru infracțiunea de evaziune fiscală.

29. În fine, acesta informează Curtea că instituția "recursului în anulare" a fost abrogată din Codul de procedură penală prin Legea nr. 576 din 14 decembrie 2005.

30. Reclamantul atrage atenția că, drept urmare a admitterii recursului în anulare, deciziile anterioare au fost anulate, principiile enunțate în jurisprudența Curții fiind încălcate.

b) Recursul în anulare împotriva deciziei civile

31. Guvernul își reiterează argumentele invocate în cazuri similare privind recursul în anulare. În particular, precizează că instanța supremă a admis recursul în anulare, motivând prin necesitatea de a păstra legalitatea, dat fiind că, drept urmare a condamnării sale prin hotărârea definitivă a Curții Supreme de Justiție, reclamantul nu mai avea dreptul de a primi despăgubiri. Guvernul estimează totodată că instanța de la Strasbourg nu ar putea cenzura interpretarea legii, realizată de către instanțele interne (Waite și Kennedy împotriva Germaniei [MC], nr. 26.083/94, § 54, CEDO 1999-I, și Peichinov împotriva Bulgariei (dec.) nr. 50.596/99, 11 martie 2004).

Guvernul mai amintește și că, drept urmare a Cauzei Brumărescu, Codul de procedură civilă a fost modificat, cu abrogarea textelor de lege care reglementau recursul în anulare, astfel că, de acum înainte, procurorul general nu mai are posibilitatea de a repune pe rol o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă.

32. Reclamantul estimează că, anulând decizia definitivă prin care i se acorda o reparație, Curtea

Supremă de Justiție a încălcat principiul securității raporturilor juridice.

2. Aprecierea Curții

a) Principii generale

33. Curtea reamintește că dreptul la un proces echitabil în fața unui tribunal, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina preambulului Convenției, care consacră preeminența dreptului ca element de patrimoniu comun al statelor contractante. Unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că o soluție definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată (Brumărescu, citată anterior, § 61). În virtutea acestui principiu, nicio parte nu e abilitată să solicite desființarea unei decizii definitive și executorii, cu singurul scop de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre în propriul interes. Instanțele superioare nu trebuie să utilizeze autoritatea lor de control decât pentru a îndrepta erorile de fapt sau de drept, precum și erorile judiciare, și nu pentru a proceda arbitrar la o reexaminare a cauzei. Autoritatea de control nu trebuie să devină un apel deghizat, iar simplul fapt că există două puncte de vedere asupra subiectului nu reprezintă un motiv suficient pentru a rejudeca o cauză. Nu se poate deroga de la acest principiu decât dacă argumente substanțiale și imperios necesare o impun (Ryabykh împotriva Rusiei, nr. 52.854/99, § 52, CEDO 2003-IX).

34. Curtea reamintește, de asemenea, că exigența securității juridice nu este absolută, simpla posibilitate de a redeschide o procedură penală fiind deci, la prima vedere, compatibilă cu Convenția, inclusiv cu garanțiile decurgând din art. 6. Ar putea părea totuși, față de circumstanțele concrete ale unei cauze, că maniera concretă în care a fost utilizată această posibilitate a adus atingere înseși substanței procesului echitabil. Curtea trebuie anume să cerceteze în fiecare speță dacă autoritățile s-au folosit de puterea lor de a declanșa și de a institui o procedură de control, menținând, pe cât posibil, justul echilibru între interesele individului și necesitatea de a garanta eficacitatea justiției penale (Nikitine împotriva Rusiei, nr. 50.178/99, §§ 56-57, CEDO 2004-VIII, Savinski împotriva Ucrainei, nr. 6965/02, § 23, 28 februarie 2006, și Bujnița împotriva Republicii Moldova, nr. 3.642/02, § 21, 16 ianuarie 2007).

35. În particular, trebuie ținut cont în acest context de consecințele pe care redeschiderea și procedura subsecventă le-au avut pentru situația reclamantului și de la cine emană cererea de redeschidere, de motivele pentru care instanțele au anulat hotărârea judecătorească definitivă, dacă procedura a respectat legislația internă, de existența în reglementarea internă și aplicarea în speță a unor garanții spre a evita ca autoritățile interne să abuzeze de această procedură și de oricare alte circumstanțe pertinente în speță (Savinski, citată anterior, §§ 24-26, și Radchikov împotriva Rusiei, nr. 65.582/01, § 44, 24 mai 2007).

b) Aplicarea în speță a acestor principii

(i) Anularea deciziei penale

36. Curtea reține mai întâi că deciziile luate de instanțele inferioare nu par a fi arbitrare, toate acuzațiile împotriva reclamantului fiind examinate prin prisma elementelor de probă administrate în cauză.

37. În mod concret, procurorul își fondase rechizitoriul de trimitere în judecată a reclamantului pe dispozițiile art. 12 și 13 din Legea nr. 87/1994, iar instanțele au examinat faptele în lumina acestor texte. Parchetul nu a invocat vreo eroare cu privire la încadrarea juridică a faptelor, în apelurile sale formulate în fața instanțelor ordinare. De fapt, abia în cadrul recursului în "anulare" a fost menționată pentru prima oară această neregularitate. Or, Curtea estimează că procurorul trebuia să solicite rectificarea acestor pretinse erori înainte și nu după pronunțarea hotărârii definitive (a se vedea mutatis mutandis, Nikitine, citată mai sus, § 58).

38. Mai mult, Curtea constată că parcursul ales de autorități pentru a casa hotărârea definitivă nu era deschis părților în mod direct, acest recurs fiind accesibil numai procurorului general. Or, acesta era ierarhic superior procurorilor care au participat la proces în fața instanțelor ordinare. Intervenția sa ridică astfel probleme în ceea ce privește respectarea principiului egalității armelor.

39. Contrar poziției Guvernului, Curtea consideră de altfel că limitarea la o perioadă de un an a posibilității de a introduce un recurs în anulare nu schimbă cu nimic situația în speță și nici cu

privire la insuficiențele acestei căi extraordinare de atac, astfel cum au fost identificate mai sus (Radchikov, citată anterior, § 46, și mutatis mutandis, Societatea Comercială Mașiniexportimport Industrial Group - S.A. împotriva României, nr. 2.268/03, § 36, 1 decembrie 2005, și Cornif împotriva României, nr. 4.287/02, § 28, 11 ianuarie 2007).

40. De asemenea, faptul că o singură parte din hotărârea definitivă fusese desființată nu prezintă importanță în cauză, în măsura în care situația reclamantului, achitat prin hotărâre definitivă și condamnat ca urmare a recursului extraordinar, s-a înrăutățit după respectivul recurs.

41. Curtea conchide așadar că, în circumstanțele cauzei, casarea deciziei definitive nu este justificată, iar promovarea recursului în anulare nu reprezintă decât un apel deghizat, care nu a menținut justul echilibru între interesele aflate în joc (Radchikov, §§ 48 și 52, Savinski, § 25, și Bujnița, § 23, hotărâri citate anterior). Desființarea Hotărârii definitive din 25 mai 2000 a încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil.

42. În consecință, a avut loc încălcarea art. 6 § 1 din Convenție asupra acestui aspect.

(ii) Anularea deciziei civile

43. Curtea a soluționat - în mai multe rânduri - cauze ce ridicau chestiuni similare și a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție din cauza rejudecării unei hotărâri definitive, ca urmare a unui recurs în anulare introdus de procurorul general (a se vedea, printre altele, Brumărescu, citată anterior, § 61, Societatea Comercială Mașiniexportimport Industrial Group - S.A., citată anterior, § 32, Piața Bazar Dorobanți - S.R.L. împotriva României, nr. 37.513/03, §§ 23-24, 4 octombrie 2007, și Societatea Comercială Plastik ABC - S.A. împotriva României, nr. 32.299/2003, § 17, 7 februarie 2008).

44. Curtea a examinat prezenta cauză și consideră că Guvernul nu a furnizat niciun fapt ori argument convingător susceptibil de a conduce la o concluzie diferită. În particular, aceasta relevă că, în cauză, Hotărârea din 28 noiembrie 2001, prin care Curtea Supremă de Justiție statuase, în ultimă instanță, asupra unui litigiu civil ce îl opunea pe reclamant administrației, a fost anulată ca urmare a intervenției procurorului general, care nu era parte în procedura civilă. Curtea nu poate specula asupra concluziei la care s-ar fi ajuns dacă debitorul însuși ar fi optat mai degrabă pentru calea procedurii "revizuirii" hotărârii definitive, care este deschisă părților în situații identice cu cele ale speței (art. 322 pct. 5 din Codul de procedură civilă) și este supusă altor termene și reguli de competență de jurisdicție decât recursul în anulare.

45. Față de cele de mai sus și văzând probele din dosar, Curtea conchide că anularea de către Curtea Supremă de Justiție a Hotărârii definitive din 28 noiembrie 2001 a încălcat principiul securității raporturilor juridice, aducând atingere dreptului reclamantului la un proces echitabil.

46. În consecință, a avut loc încălcarea art. 6 § 1 din Convenție, în această privință.

II. Asupra pretinsei încălcări a prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

47. Reclamantul se mai plânge de atingerea adusă dreptului său vizând respectarea bunurilor sale, ca urmare a anulării Hotărârii din 28 noiembrie 2001, prin care i se acordau despăgubiri pentru perioada de detenție. Acesta invocă art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

48. Guvernul argumentează faptul că procurorul general a introdus în mod îndreptățit acest al doilea recurs în anulare și că instanța supremă l-a admis, ținând seama de condamnarea reclamantului prin Hotărârea din 21 ianuarie 2003, consecință a primului recurs în anulare care îl priva de dreptul de a primi despăgubiri pentru detenție. Acesta mai precizează că ingerința suferită de reclamant era prevăzută de lege și avea un scop legitim, față de care se afla în raport de proporționalitate.

49. La rândul său, reclamantul consideră că prin anularea Hotărârii din 28 noiembrie 2001 a pierdut dreptul de a primi suma de 500.000.000 lei ce i se acordase, ceea ce a adus atingere dreptului său de proprietate.

50. Curtea observă că acest capăt de cerere este legat de cel examinat prin prisma art. 6 § 1 din Convenție și deci trebuie declarat admisibil (paragraful 25 de mai sus).

51. Curtea a judecat în mai multe rânduri cauze ce ridicau probleme similare și a constatat violarea art. 1 din Protocolul nr. 1 ca urmare a repunerii pe rol - pe calea recursului în anulare introdus de procurorul general - a unei soluții definitive date unui litigiu, inclusiv în ceea ce privește

privarea de "bunul" pe care reclamantul îl dobândise prin acea hotărâre definitivă (a se vedea, printre altele, Brumărescu, §§ 67, 77 și 80, Societatea Comercială Mașiniexportimport Industrial Group - S.A., §§ 46-47, Piața Bazar Dorobanți - S.R.L., §§ 33-34; și Societatea Comercială Plastik ABC - S.A., § 17, hotărâri citate mai sus).

52. Examinând prezenta cauză, Curtea apreciază că Guvernul nu a furnizat niciun fapt ori argument convingător de natură să conducă la o concluzie diferită. În particular, aceasta relevă că, în cauză, prin Hotărârea din 28 noiembrie 2001, reclamantului i-a fost acordată o sumă cu titlu de despăgubire, care nu i-a fost plătită, și că 2 ani mai târziu, în urma intervenției procurorului general, pe calea recursului în anulare, el a pierdut posibilitatea de a primi această sumă.

53. Față de cele de mai sus și văzând probele din dosar, Curtea concluzionează că desființarea de către Curtea Supremă de Justiție a Hotărârii definitive din 28 noiembrie 2001 a încălcat dreptul reclamantului cu privire la respectarea bunurilor sale.

54. În consecință, a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

III. Asupra pretensei încălcări a prevederilor art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție

55. Reclamantul se mai plânge că a fost condamnat de două ori pentru aceleași fapte: prima oară la data de 12 februarie 1997, când a fost sancționat prin aplicarea unei amenzi administrative, și a doua oară când i s-a aplicat o pedeapsă penală, prin Hotărârea din 21 ianuarie 2003. Prin Decizia sa de admisibilitate din 13 septembrie 2007, Curtea a stabilit să examineze acest capăt de cerere în lumina art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție.

Reclamantul mai estimează că redeschiderea procesului penal după recursul în anulare a adus atingere principiului non bis in idem, garantat de același art. 4.

56. Curtea observă că acest capăt de cerere are două aspecte distincte, primul privind dubla condamnare a reclamantului în sensul primului paragraf al art. 4 și cel de-al doilea, care se referă la redeschiderea procesului penal după recursul în anulare, situație reglementată de paragraful al doilea din acest articol.

57. Guvernul invocă neputința căilor de atac interne, în măsura în care reclamantul nu a contestat procesul-verbal de contravenție, nici în nume propriu și nici ca reprezentant al societății. Acesta mai invocă lipsa calității de victimă a reclamantului, dat fiind că amenda a fost aplicată societății și nu acestuia în mod direct. Acesta mai pune apoi în discuție aplicabilitatea art. 4, estimând că amenda aplicată societății nu constituie "condamnare penală" în sensul jurisprudenței Curții.

58. Curtea apreciază totuși că răspunsul dat acestor chestiuni și, implicit, excepțiile ridicate de Guvern sunt strâns legate de substanța capetelor de cerere enunțate de reclamant în temeiul art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție [a se vedea, în special, Ankarcrona împotriva Suediei (dec.) nr. 35.178/97, CEDO 2000-IV, Noșov împotriva Rusiei (dec.) nr. 30.877/2002, 20 octombrie 2005, Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției, 28 martie 1990, § 49, seria A nr. 173, precum și Anghel împotriva României, nr. 28.183/03, 4 octombrie 2007].

Este deci cazul să se unească excepțiile cu fondul.

59. Totuși, văzând constatarea referitoare la art. 6 § 1 din Convenție (paragraful 42 de mai sus), Curtea estimează că, deși acest capăt de cerere trebuie considerat admisibil, nu este necesar să fie examinat dacă în cauză a avut loc încălcarea acestei dispoziții (vezi, printre altele, Laino împotriva Italiei [MC], nr. 33.158/96, § 25, CEDO 1999-I, Zanghi împotriva Italiei, 19 februarie 1991, § 23, seria A nr. 194-C, Biserica catolică de la La Canea împotriva Greciei, 16 decembrie 1997, § 50, Culegere de hotărâri și decizii 1997-VIII, Glod împotriva României nr. 41.134/98, § 46, 16 septembrie 2003, precum și Albina împotriva României nr. 57.808/00, § 42, 28 aprilie 2005). Într-adevăr, Curtea reține că atât dubla condamnare, cât și redeschiderea procesului penal, invocate de către reclamant, sunt consecințele anulării Hotărârii definitive din 25 mai 2000 și sunt, prin urmare, strict legate de încălcarea art. 6 § 1 din Convenție, constatată de către Curte în cadrul §§ 41-42 de mai sus.

IV. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

60. Art. 41 din Convenție prevede:

"În cazul când Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției ori a protocoalelor sale și

dacă dreptul intern al Înaltei părți contractante nu permite decât o îndreptare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă."

A. Prejudiciul

61. Reclamantul solicită suma de 15.000 euro cu titlu de daune materiale suferite ca urmare a încălcării art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și 50.000 euro cu titlu de daune morale cauzate prin anularea deciziilor judecătorești ce au dispus achitarea sa, cu titlu definitiv.

62. Guvernul estimează că valoarea reparației acordate reclamantului prin Decizia definitivă din 28 noiembrie 2001 are în prezent valoarea actualizată de 13.440 euro. Acesta consideră că suma reclamată cu titlu de daune morale este excesivă și că, în orice caz, o eventuală hotărâre de condamnare a statului român ar putea constitui în sine o reparație satisfăcătoare a acestui prejudiciu.

63. Față de ansamblul elementelor ce se află în posesia sa și statuând în echitate, după cum prevede art. 41 din Convenție, Curtea îi alocă reclamantului 14.000 euro cu titlu de daune materiale și 2.000 euro cu titlu de daune morale.

B. Cheltuieli de judecată

64. Reclamantul nu a solicitat nicio sumă pentru cheltuielile de judecată efectuate.

C. Dobânzi moratorii

65. Curtea consideră potrivit ca rata dobânzii moratorii să se bazeze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA:

1. unește cu fondul excepțiile preliminare ridicate de Guvern în ceea ce privește capetele de cerere bazate pe art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție;

2. declară admisibilă cererea în rest;

3. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 6 § 1 din Convenție;

4. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;

5. hotărăște că nu este necesar să examineze capătul de cerere întemeiat pe art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție;

6. hotărăște:

a) ca statul pârât să îi plătească reclamantului, în cel mult 3 luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, conform art. 44 § 2 din Convenție:

(i) 14 000 euro (paisprezece mii euro), sumă care se va converti în moneda statului pârât, cu titlu de daune materiale;

și

(ii) 2 000 euro (două mii euro), sumă care se va converti în moneda statului pârât, la care se adaugă orice sumă care ar putea fi datorată cu titlu de impozit, pentru daune morale;

b) ca, începând de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, aceste sume să se majoreze cu o dobândă simplă având o rată egală cu cea a facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene valabilă în această perioadă, majorată cu 3 puncte procentuale;

7. respinge cererea de reparație echitabilă în rest.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 4 noiembrie 2008, în conformitate cu art. 77 §§ 2 și 3 din regulament.

Josep Casadevall,
președinte

Stanley Naismith,
grefier adjunct